

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės tarybos
2015 m. birželio 30 d.
sprendimu Nr. T-381

PATVIRTINTA
Kauno lopšelio-darželio „Aušrinė“
direktorius
2015 m. liepos 13 d.
įsakymu Nr. V-13

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „AUŠRINĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Informacija apie įstaigą

Švietimo teikėjo pavadinimas – Kauno lopšelis-darželis „Aušrinė“, Vaikystės pedagogikos centras.

Teisinė forma – Kauno miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė – neformaliojo švietimo mokykla

Tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla

Adresas – Baltų pr. 49, 48233 Kaunas.

Tel. (8 37) 37 75 28

Internetinė svetainė – www.ausrine.lt

Vaikai ir jų poreikiai

Lopšelyje-darželyje, atsižvelgiant į vaikų amžių, formuojamos ankstyvojo (1–3 m.), ikimokyklinio (3–5 m.) ir priešmokyklinio (6-7 m.) amžiaus vaikų grupės. Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programą, plečiant paslaugas šeimai, įsteigta Kūdikių grupė 0–1 metų vaikams.

Įstaigą vidutiniškai lanko apie 270 vaikų. Į bendrosios paskirties grupes integruoti kalbos ir komunikacijos, judesio ir padėties sutrikimų turintys vaikai. Vaikams, turintiems sutrikimų, teikiamos nemokamos logopedo, neformaliojo ugdymo mokytojo (kūno kultūros) paslaugos. Atsižvelgiant į tėvų pageidavimą, įstaigoje organizuojamos mokamos papildomo ugdymo: krepšinio, pramoginių šokių, keramikos būrelių paslaugos.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje dirba 29 mokytojai: 24 auklėtojos ir priešmokyklinio ugdymo pedagogės, 2 logopedės, muzikos pedagogė, neformaliojo ugdymo (kūno kultūros) mokytoja, meninio ugdymo pedagogė, psichologė.

Visi mokytojai turi pedagogo kvalifikaciją. Dvidešimt iš jų turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 6 – magistrės, 9 mokytojos yra su aukštesniuju išsilavinimu. Auklėtojo eksperto kategoriją įgijusios 4 auklėtojos, auklėtojo metodininko – 6, vyresniojo auklėtojo – 15, auklėtojo kvalifikacinę kategoriją turi 4 jaunos specialistės, kurios neseniai dirba mūsų mūsų įstaigoje.

Įstaigoje yra auklėtojų, įgijusių gretutines specialybes: psichologo, socialinio pedagogo. Jos konsultuoja tėvus, auklėtojas, administraciją, talkina atliekant tyrimus. Įstaigos vadovai (direktorė ir direktorės pavaduotoja ugdymui) turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, edukologijos magistro laipsnį, yra įgiję pirmą vadybinę kategoriją. Pedagogai vadovaujami tarptautiniais (International Step by Step Association) pedagogo standartais, kad užtikrintų pastoviai aukštą vaikų ugdymo kokybę, demokratiškas gyvenimo normas. Tarptautinių pedagogo standartų kriterijai:

1. Ugdymo individualizavimas

Remdamiesi teorinėmis žiniomis apie vaiko raidą bei bendradarbiavimo su vaikais ir jų šeimomis patirtimi, pedagogai vertina kiekvienos grupės savitumą ir atsižvelgia į kiekvieno vaiko unikalius poreikius ir ugdymosi potencialą.

2. Ugdymo aplinka

Pedagogai kuria saugią, stimuliuojančią ir inkluzinę aplinką, organizuodami ją taip, kad vaikai nebijo mokymosi rizikos, elgiasi demokratiškai, moka dirbti tiek bendradarbiaudami, tiek savarankiškai.

3. Šeimos dalyvavimas

Pedagogai užmezga partnerystės ryšius su vaikų šeimomis tam, kad užtikrintų optimalią paramą vaikų mokymuisi ir jų raidos raidos reikmių tenkinimui.

4. Prasmingą ugdymąsi skatinančios pedagoginės strategijos

Pedagogai kuria ir taiko įvairias pedagogines strategijas, skatinančias sisteminių supratimą, kūrybingumą, savarankišką žinių paiešką, socialinį bendradarbiavimą, tarpdalykinių ryšių supratimą.

5. Planavimas ir vertinimas

Pedagogai planuoja ugdymo procesą, vadovaudamiesi nacionaliniais standartais, švietimo įstaigos tikslais, individualiais vaikų poreikiais ir pastovaus vaikų stebėjimo bei pažangos vertinimo metodais.

6. Profesinis tobulėjimas

Pedagogai reguliariai vertina savo darbo kokybę ir jo veiksmingumą bei nuolat juos gerina, bendradarbiauja su kolegomis, tobulindami programas bei metodus, skirtus vaikams ir jų šeimoms.

7. Socialinė inkluzija

Pedagogai modeliuoja ir skatina formavimąsi vertybinių nuostatų, grindžiamų žmogaus teisėmis, atviros demokratinės visuomenės vertybėmis, tame tarpe tolerancija kitoniškumui.

Regiono ir švietimo teikėjo savitumas

Kauno lopšelis-darželis „Aušrinė“ naujausiame Kauno miesto mikrorajone Šilainiuose pirmiesiems ugdytiniams duris atvėrė 1990 m. kovo 1 dieną. Tame pačiame mikrorajone įsikūrė dar du lopšeliai-darželiai „Gintarėlis“ ir „Vėrinėlis“. Šalia darželio yra „Santaros“ gimnazija ir Milikonių vidurinė mokykla, Jono Pauliaus II gimnazija. Netoli darželio įsikūrusi Šilainių seniūnija, biblioteka, gaisrinė, odontologijos klinika „Neodenta“. Visos šios įstaigos yra mūsų socialiniai partneriai, kartu rengiame įvairius projektus, renginius, keičiamės kultūrinėmis programomis.

Turime puikią galimybę susipažinti su greta esančiu Veršvų draustiniu, IX forto muziejumi, vandens pramogų ir laisvalaikio centru „Oazė“.

Turime galimybę organizuoti mokomasias–pažintines ekskursijas į Zoologijos ir Botanikos sodą, Saugaus eisimo mokyklą, Kauno lėlių teatrą, Rumšiškės.

Įstaigos pedagogai kartu su ugdytiniais dalyvauja tarptautinėje programoje „Zipio draugai“, Kauno miesto ikimokyklinių įstaigų vaikų vaidybinės draugijos „Pasakaitė“ veikloje, įvairiuose miesto meno ir sporto renginiuose.

Esame Kauno kolegijos bazinė įstaiga. Studentai du kartus metuose atlieka pedagoginę praktiką, jiems sudaromos sąlygos atlikti tyrimuosius darbus, apklausas.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija 1999 m. gegužės 27 d. pritarė, kad Kauno lopšelyje-darželyje „Aušrinė“ būtų įsteigtas Vaikystės pedagogikos centras.

Kauno lopšelio-darželio „Aušrinė“, Vaikystės pedagogikos centro paskirtis:

- skleisti metodikos „Gera pradžia“ idėjas, skatinant teigiamus pokyčius Kauno miesto ir apskrities ikimokyklinio ugdymo įstaigose;
- dalintis informacija ir patirtimi, vykdant konsultacijas;
- vykdyti tikslines edukacines programas šeimoms, miesto ir šalies pedagogams, vadovams aktualiais ugdymo ir ikimokyklinės įstaigos modernizavimo klausimais.

Bendruomenės susitarimu 2013 m. esame priėmę nutarimą dėl ugdymo kokybės sistemos palaikymo įstaigoje. Ugdymo kokybę įstaigos bendruomenė suvokia kaip:

- jautrų kasdienį pedagogo ir vaiko bendravimą, didelį dėmesį skiriant vaiko savitumui puoselėti;
- nuolatinį bendravimą su šeima, siekiant užtikrinti sėkmingą vaiko ugdymą;
- sistemingą ugdymo proceso planavimą, atsižvelgiant į vaiko pasiekimus ir poreikius;
- netradicinių ugdymo būdų, prasmingų ugdymo strategijų taikymą, siekiant optimalių ugdymosi rezultatų;
- stimuliuojančią, saugią aplinką, kurioje vaikai nebijo mokymosi rizikos, elgiasi demokratiškai, moka bendradarbiauti ir būti savarankiški;
- nuolatinį savo darbo kokybės vertinimą ir tobulėjimo planavimą.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Lopšelis-darželis įsikūręs jauniausiame Kauno miesto mikrorajone, ir nors šalia yra dar dvi ikimokyklinės įstaigos, visų, norinčių lankyti darželį, patenkinti negalime dėl vietų stokos. Dauguma šeimų yra jaunos ir mobilios, todėl tėvai norėtų, kad jau ikimokykliniame amžiuje vaikai būtų mokomi užsienio kalbų, pageidauja daugiau ir įvairesnių meninės raiškos, sporto būrelių už papildomą mokestį.

Atlikus tėvų anketines apklausas, viešųjų paslaugų vartotojų pasitenkinimo tyrimą, siekiant bendradarbiavimo su šeima kokybės, atsiranda poreikis naujoms informacinėms technologijoms. Sukurtas įstaigos internetinis puslapis, kuriame skelbiama informacija apie renginius darželyje, vaikų ugdymą, teikiamos ataskaitos apie lėšų panaudojimą, publikuojami strateginiai ir veiklos planai.

Metodiniame centre vaikai ir pedagogai turi galimybę naudotis kompiuteriu, prieiga prie interneto, projektoriumi, interaktyvia lenta.

Sudarant geresnes sąlygas vaikų kūno kultūros tenkinimui, kiemo teritoriją nuolat atnaujiname ar papildome judėjimui skirtomis priemonėmis.

Atsižvelgiant į LR Vyriausybės vykdomą Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programą, plečiant paslaugas šeimai, 2012 metais parengta aplinka ir paruoštas personalas darbui su vaikais nuo gimimo.

Strateginiai dokumentai, reglamentuojantys šiuolaikinį požiūrį į vaiką ir ugdymą

Lopšelis-darželis „Aušrinė“ savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983, Vaiko gerovės politikos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu 2013 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-745 „Dėl valstybinės švietimo strategijos 2013–2022 metams“. Programoje atsižvelgta į „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo

prevencijos programos“ (ŠMM 2006 m. kovo 17 d. Nr. ISAK-494) ir „Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos“ (ŠMM 2007 m. vasario 7 d. Nr. ISAK – 179) rekomendacijas.

Programa remiasi humanizmo, progresyviojo ugdymo ir asmenybės sklaidą skatinančio ugdymo teorijomis.

Vystydami *humanistinę pedagogiką* siekiame:

- teigiamo vaiko savęs vertinimo;
- atvirumo patirčiai;
- mokėjimo įvardinti ir valdyti savo jausmus, poelgius;
- kurti ir laikytis bendrai priimtų vertybių ir bendravimo normų;
- partneriškų, draugiškų mokytojo ir mokinio santykių;
- suteikti kuo daugiau erdvės vaiko saviraiškai;
- vystyti vaiko gebėjimą mokytis, rasti sau reikalingą informaciją, gebėti ją taikyti, sprendžiant problemas.

Remiantis *progresyviojo ugdymo teorija*, siekiame:

- gerbti ir vertinti kiekvieno vaiko individualumą;
- sudaryti sąlygas dirbti savo tempu ir pagal savo jėgas;
- sudaryti galimybę laisvai rinktis veiklos formas;
- organizuoti veiklą individualiai, mažose grupelėse, su visa grupe;
- ugdymą integruoti;
- mokytis dirbti komandoje.

Asmenybės sklaidą skatinančios idėjos mus įpareigoja:

- gerai žinoti vaiko raidos vystymosi dėsningumus;
- mokėti organizuoti socialinę sąveiką, lemiančią emocinę ir pažintinę raidą;
- remtis vaikų pomėgiais, poreikiais, vystant jų tolesnę pažinimą;
- tinkamai parengti aplinką įvairių poreikių ir gebėjimų vaikams.

Programos perspektyva.

Įstaigoje maža pedagogų kaita, aiški vaikų ugdymo kryptis, įstaigos struktūra, tenkinami vietos bendruomenės poreikiai, todėl programos atnaujinimas planuojamas pasikeitus situacijai.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Kiekvienas lopšelio–darželio darbuotojas siekia parodyti ypatingą dėmesį ir pagarbą, patenkinti lūkesčius visų darželio klientų: vaikų, tėvų, kitų įstaigų pedagogų. Mūsų credo – teikti aukščiausios kokybės ugdymo paslaugas. Puoselėjame vaikystę kaip savaiminę vertybę. Vaikai yra tikrieji darželio šeiminkai, kartu su savo tėvais, auklėtojais, auklėtojų padėjėjais kitais bendruomenės nariais, kuria aplinką, kurioje skatinamas pažinimo ir atradimo džiaugsmas. Lopšelio–darželio grupės atviros visiems: esame nusiteikę integruoti negalę turinčius vaikus.

Programos įgyvendinimas remsis bendraisiais švietimo principais.

Humaniškumo – pripažįstama teisė būti kitokiam, vaikas gerbiamas, kaip asmenybė, turinti ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia padėti ugdyti. Ugdymas vyksta ramioje, saugioje aplinkoje, kurioje vaikas turi galimybių išreikšti save, parodyti savo gebėjimus, kūrybiškumą.

Demokratiškumo – sudaroma galimybė kritiškai mąstyti, rinktis, sau įdomią veiklą, elgtis savarankiškai, tačiau susitariama dėl kai kurių taisyklių.

Tautiškumo – padėti augančiam vaikui natūraliai perimti savo kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti šiuolaikinę savo ir visuomenės tapatybę.

Atsinaujinimo – sparčiai kintant aplinkai, priimant gausios informacijos iššūkius, ugdomas gebėjimas nebijoti pokyčių ir mokėti juos įtakoti, rinktis, neprarasti noro mokytis visą gyvenimą.

Prieinamumo – sudaryti sąlygas ugdytis socialinės atskirties, specialiųjų poreikių, gabiems vaikams.

3. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Lopšelis-darželis „Aušrinė“ įsipareigoja kartu su šeima sudaryti kiekvienam vaikui ypatingą ugdymosi aplinką, plėtojančią jo unikalius gebėjimus ir kompetencijas taip, kad pasiekęs mokyklinę brandą, jis galėtų sėkmingai tobulėti toliau, ugdydamas visą gyvenimą trunkančio mokymosi nuostatą, taptų kūrybinga, veiklia asmenybe, gebančia gyventi ir veikti dorai.

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos,

pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- paruošti aplinką įvairių poreikių ir gebėjimų vaikams;
- veikiant kartu su šeima, individualizuoti ugdymą;
- individualias specialiųjų poreikių vaikų programas papildyti įvairiomis specialiojo ugdymo formomis, rekomenduotomis atitinkamos srities specialisto;
- ugdyti pasitikėjimą savimi, savarankiškumą ir iniciatyvumą;
- išmokyti derinti savo ir kitų vaikų interesus, bendraujant ir bendradarbiaujant grupėse.

Ikimokyklinio ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo partneriai – tėvai, kurie yra svarbiausi vaiko ugdytojai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, rezultatų, turinio, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Pripažįstamos ir gerbiamos šeimos tradicijos ir kultūra.

Pedagogas kartu su kitais įstaigos specialistais rūpinasi gera vaiko savijauta, jo įgyjama patirtimi, gebėjimais, reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius.

4. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Įvertinus ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, remiantis progresyviojo ugdymo idėjomis, įstaigos mokytojų praktine patirtimi, manome, kad vaikas geriausiai vystosi tada, kai turi galimybę pats rinktis patirties kaupimo būdą, t. y. vietą, žaislus, priemones. Turtinga, nuolat kintanti ir atsinaujinanti aplinka skatina vaiko vystymąsi, jo gebėjimų plėtrą.

Ugdymo turinys programoje modeliuojamas pagal ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sritis. Programos tikslą ir uždavinius įgyvendinti padės aktyvūs ugdymo(-si) **metodai**: žaidimas, patirtinis mokymasis, vaikų minčių lietus, probleminių situacijų sprendimas, atviri klausimai, knygelės, plakatų, teminių enciklopedijų kūrimas, gamtos stebėjimai, ŽNI modelis, išvykos, ekskursijos, šeimos narių, kitų socialinių partnerių dalyvavimas ugdymo procese.

Ugdymo turinio įgyvendinimui bus sukurta saugi ir vaiko raidą stimuliuojanti fizinė ir psichologinė aplinka, atitinkanti vaiko amžių, poreikius, gebėjimus. Ugdomoji aplinka bus ugdanti, saugi, estetiška, suteikianti vaikui saugumo jausmą, žaisminga, kviečianti būti. Kūdikiams įrengtos atvykimo, vystymo ir tualetų, miegamojo, kūdikio žindymo, būdravimo erdvės. Tinkamai parinktos **priemonės**: žaislai ir

įvairūs stalo, konstrukcinai žaidimai, logiko primo rėmeliai, video-audio medžiaga, sportinis inventorių, bandymų ir eksperimentų priemonės, grožinė literatūra, muzikos instrumentai, meninės raiškos priemonės, pozityvi vaiko ir suaugusiojo sąveika.

Ugdymo(si) sritis	Vertybinė nuostata	Esminis gebėjimas	Laukiami rezultatai
1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius	Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus, apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Susiformuos vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai, įgys kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžius, formuosius saugaus elgesio įgūdžiai, taisyklinga kūno laikysena.
2. Fizinis aktyvumas	Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.	Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika	Patenkins fizinio aktyvumo poreikį, ugdys stambiosios ir smulkiosios motorikos įgūdžius, akių-rankų koordinaciją, gebės naudotis piešimo, rašymo priemonėmis, kirpti žirkklėmis.
3. Emocijų suvokimas ir raiška	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.	Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).	Suvoks, pavadins, gebės išreikšti savo jausmus, atpažins kitų žmonių jausmus, tinkamai į juos reaguos, apibūdins.
4. Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir kaitą.	Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (sivaldo pyktį, neskaudina kito), įsivardina geba nusiraminti.	Gebės nusiraminti, atsipalaiduoti, kontroliuos jausmus, tinkamai juos reikš, gebės laikytis susitarimų, taisyklių.
5. Savivoka ir savigarba	Save vertina teigiamai	Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu) pasako, kad yra mergaitė / berniukas, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta, gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	Pozityviai save vertins, sustiprės asmeninio tapatumo jausmas, bendrumo su šeima, grupe, tautinio tapatumo jausmas. Ugdysis savivokos savigarbos pradmenis.

6. Santykiai su suaugusiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais	Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai su jaučiasi kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.	Gebės atsiskirti nuo tėvų ir pasitikės pedagogais, gerbs vieni kitus, mokės palaikyti partneriškus santykius, žinios kaip saugiai elgtis su nepažįstamais suaugusiais
7. Santykiai su bendraamžiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais	Supranta kas yra gerai, kas yra blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Mokės užmegzti artimus, geranoriškus ryšius su bendraamžiais, gebės bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti tarpusavio santykius, nesutarimus, gebės palaikyti artimesnius asmeninius santykius su vienu ar keliais vaikais.
8. Sakytinė kalba	Nusiteikęs išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdami savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	Gebės klausyti aplinkinių kalbėjimo, skaitymo, atpažins ir supras kalbėjimą, natūraliai kalbės su vaikais ir suaugusiais apie savo patirtį, išgyvenimus, supančią aplinką, jos objektus, įvykius. Kalbėdamas gebės laikytis perprastų kalbos taisyklių. Gebės tautosakos ir grožinės literatūros kūrinėlis deklamuoti, sekti, pasakoti.
9. Rašytinė kalba	Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.	Domėsis skaitymu, raidėmis, žodžiais, įvairiais simboliais ir jų reikšmėmis. Gebės perskaityti trumpus žodžius. Įgys rašymo pradmenis, braižys, pieš įvairius simbolius.
10. Aplinkos pažinimas	Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.	Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamą vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai	Domėsis socialine, kultūrine, gamtine aplinka, norės ją tyrinėti ir pažinti. Įgys pagarbos gamtai ir gyvybei, žmonių sukurtai aplinkai, tolerancijos įvairių kultūrų, lyties,

		mokosi ja naudotis.	socialinių ir amžiaus grupių žmonėms. Gebės mąstyti ir samprotauti, remiantis informacija, spręsti problemas, nusakyti pasaulį kalba, vaizdais, simboliais ir kitomis priemonėmis. Įgys žinių apie aplinką, jos raidą, aplinkos pažinimo būdų, savo šeimos, savęs, kaip bendruomenės nario, suvokimo, savo teisių bei pareigų žinojimo. Žinos aplinkos pažinimo būdus bei gebės juos pritaikyti.
11. Skaičiavimas ir matavimas	Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas	Geba skaičiuoti gaiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę ir trukmę.	Gebės vartoti skaičius ir matematinius simbolius daiktų kiekiui žymėti, daiktų grupėms palyginti. Supras daikto vietą eilėje, pastebės dėsningumus, sudarys įvairias sekas. Gebės grupuoti, klasifikuoti daiktus pagal formą, dydį, spalvą. Suvoks daikto vietą ir padėtį erdvėje, orientuosis laike.
12. Meninė raiška	Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.	Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas vizualinėje kūryboje.	Gebės emocijas, patirtį, mintis, išpūdžius išreikšti meninėmis priemonėmis ir būdais. Eksperimentuos ir tyrinės meninės raiškos priemones, kurs ir improvizuos.
13. Estetinis suvokimas	Domisi, gėrisi, grožisi aplinka, meniniais kūriniais, menine veikla.	Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia suvokia, apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, išpūdžiais.	Gebės nusiteikti grožio, meninės kūrybos potyriams bei džiaugsmui. Pajus aplinkos, žmonių santykių, meno, savo ir kitų kūrybos grožį. Domėsis meno raiškos priemonėmis, dalinsis jutiminių ir emocinių išgyvenimų prisiminimais su kitais.

14. Iniciatyvumas ir atkalumas	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su iškilusiais sunkumais.	Gebės pats susirasti veiklą ir ją turiningai plėtoti. Gebės įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą ugdymąsi skatinančią veiklą, susikoncentruoti ir išradingai ją plėtoti, susidoros su kliūtimis, siekiant sumanymų realizavimo.
15. Tyrinėjimas	Smalsus, domisi viskuo kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, smprotauja	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Domėsis supančia aplinka, tyrinės pasinaudojant įvairiais pojūčiais, aptars atrastus, sužinotus dalykus.
16. Problemų sprendimas	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes	Gebės atpažinti, išvelgti problemas, ieškos išeičių, tinkamo sprendimo pasirinkimo bei įgyvendinimo, stebės ir apmąstys pasekmes. Mokysis įveikti nesekmes.
17. Kūrybiškumas	Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.	Savitai reiškia savo išpūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.	Domėsis naujais, nežinomais, sudėtingais dalykais. Gebės išvelgti problemas, klausinėti, diskutuoti, įsivaizduoti, fantazuoti. Gebės ieškoti atsakymų, netikėtų idėjų, kurti variantus, savaip pertvarkyti, pritaikyti. Įgys drąsos veikti, daryti savaip.
18. Mokėjimas mokytis	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	Gebės numatyti ko nori išmokti, aktyviai mokysis, gebės apmąstyti ko išmoko.

5. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Auklėtojos nuolat stebi ir fiksuoja visų vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014).

Vaikai įvertinami du kartus metuose (rudenį ir pavasarį). Įvertinimui naudojamos grafinės lentelės, apimančios aštuoniolika pasiekimų sričių.

Sukaupta vaiko pažangos vertinimo medžiaga kaupiama Vaiko aplanke. Jame gali būti:

- vaikų darbelių pavyzdžiai;
- nuotraukos;
- vaiko stebėjimų aprašai;
- vaiko mintys;
- interviu su vaiku;
- specialistų komentarai;
- tėvų pastebėjimai.

Specialiųjų poreikių vaikų pažangos vertinime taikomas tarpinis vertinimas. Matydamos, kad vaikas išlavino tam tikrą įgūdį, auklėtojos atitinkamai pertvarko vaiko ugdymo turinį ir planus – tokiu būdu paspartindamos vaiko daromą pažangą.

Ankstyvojo amžiaus vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami ne tik lentelėse, bet ir kaupiama Vaiko dienoraštyje, kurį rengiant, auklėtojoms talkina tėvai. Dienoraščiuose aprašomas vaikų elgesys lopšelyje, bendravimas su bendraamžiais. Jie pildomi priklausomai nuo situacijos – adaptaciniu laikotarpiu dažniau, vėliau – kartą per savaitę, arba kartą per dvi savaites.

Igyvendinus programą, vaikai įgis naujų asmeninių ir socialinių kompetencijų: mokės pasirinkti veiklas, patys siūlys idėjas, pasitikės savimi ir savo jėgomis, mokės bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje ir su suaugusiais. Jie gebės būti:

- **mąstytojais**, gebės apgalvoti savo veiksmus ir susies įgytas žinias su naujomis;
- **sprendimų ieškotojais**, kurs įvairius būdus kliūtims įveikti, o į sunkumus žvelgs kaip į galimybę padaryti atradimą;
- **užrašytojais**, ugdysis įgūdžius ir ieškos priemonių pasidalinti savo stebėjimais bei mintimis;
- **klausytojais**, išmoks sutelkti dėmesį ir būti aktyviais, jautriais klausytojais;
- **pranešėjais**, įvairiai formuluos ir reikš savo mintis ir nuomones;
- **organizatoriais**, patys planuos išmokimą ir bus atsakingi už savo sprendimus;
- **bendradarbiais**, išmoks bendradarbiauti ir ims paisyti kitų nuomones;

- **draugais**, išmoks pasitikėti bei rūpintis kitais ir patirs, kad ir jiems patiems to reikia.

Žaisdami ir gyvendami „čia ir dabar“ vaikai pasiruoš kitam socializacijos lygiui. Vaikų pažangos vertinimo medžiaga bus panaudojama kaip informacija tėvams, ugdymo proceso planavimui, individualizavimui, pedagogo kompetencijų tobulinimui, ugdymo programos kokybės gerinimui.

6. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Tėvams globėjams, pedagogams. – V., 2001.
2. Caughlin P. A. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. – V., 1997.
3. Daniels Elen R., Statford K. Atvirų grupių visiems kūrimas. – V., 2000.
4. Gage N. J., Berliner D. C. Pedagoginė psichologija. – V., 1994.
5. Grinevičienė N. Vaikystės žaidimai. – K., 2002.
6. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. – V., 1993.
7. Ikimokyklinio ugdymo įstaigą reglamentuojantys teisės aktai.- V., 2001.
8. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. – V., 2005.
9. Kompleksinis ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje. – K., 1991.
10. Lietuvos švietimo koncepcija. – V., 1992.
11. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas 2003 m. birželio 17 d. IX-1630.
12. Sterfeldt E., Mathiasen Ch. R. Pedagogika ir demokratija. – V., 1999.
13. Szanton E. S. Įvaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. – V. 2001.
14. Rajeckas V. Švietimas: raida, dabartis. – V., 2001.
15. Tarptautinė vaikų ugdymo projekto „Step – by – step“ plėtra Rytų ir Vidurio Europos šalyse ir Lietuvoje. Antra tarptautinė konferencija. – V., 1999.
16. Vaiko gėrovės valstybės politikos koncepcija, Žin., 2003 m. Nr.52-2316.
17. Vaikų teisių konvencija, Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.
18. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, 2006.
19. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa, 2007.
20. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014.
21. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, 2015.